

ยุทธศาสตร์ “การทำให้สังคมไทยไร้แร่ใยหิน”

เป้าหมาย

ภายในปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยสามารถยกเลิกการนำเข้า ผลิต และจำหน่าย แร่ใยหินและผลิตภัณฑ์ที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบทุกชนิด เพื่อลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพของคนงาน ผู้บริโภค และสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์

การทำให้สังคมไทยไร้แร่ใยหิน ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน รายละเอียดดังนี้

- ยุทธศาสตร์ ด้านการยกเลิกการใช้และป้องกันอันตรายโดยมาตรการทางกฎหมาย
- ยุทธศาสตร์ การส่งเสริม สนับสนุนการใช้สารทดแทนที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อควบคุม ลด และ เลิกใช้แร่ใยหิน
- ยุทธศาสตร์ การเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์ให้กับสาธารณสุขชนบท รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร
- ยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามกลุ่มเสี่ยงทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการวินิจฉัยโรค

๑. ยุทธศาสตร์ ด้านการยกเลิกการใช้และป้องกันอันตรายโดยมาตรการทางกฎหมาย

ให้คณะกรรมการอำนวยการและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะอนุกรรมการ “พัฒนากฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับแร่ใยหิน” โดยมี กระทรวงสาธารณสุข เป็นแกนกลางในการประสานงาน ร่วมกับ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ในการพัฒนามาตรการบังคับใช้ที่มุ่งไปสู่การยกเลิกการใช้แร่ใยหินทุกประเภท โดยมีกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาข้อกฎหมายต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ การยกเลิกและควบคุมการใช้แร่ใยหิน

๑.๑.๑ ประกาศให้แร่ใยหินชนิดโครโซไทล์ เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๔ ซึ่งจะห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

๑.๑.๒ กำหนดให้มีกฎหมาย หรือกฎ ระเบียบ ที่ควบคุมสินค้าที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบเป็นการเฉพาะ โดยเฉพาะสินค้าที่มีความเสี่ยงสูง เช่น เครื่องเป่าผม เครื่องอบผม ฯลฯ โดย จัดให้มีการทบทวนความเหมาะสมในการอนุญาตให้มีการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก และการตรวจสอบ รวมทั้ง สินค้าที่อาจมีการปนเปื้อนแร่ใยหินจากวัตถุดิบบางประเภท อาทิเช่น เครื่องสำอางที่มี Talcum เป็นวัตถุดิบในการผลิต เป็นต้น

๑.๑.๓ ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีการควบคุม การส่งออก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าแร่ใยหินและสินค้าที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบ

๑.๑.๔ พิจารณายกเลิกการใช้แร่ใยหินและให้มีการใช้สารทดแทนโดยกำหนดเป็นเงื่อนไขพิเศษที่จะไม่กระทบต่อการจัดเก็บภาษีของสารอื่น ๆ ที่อยู่ในรหัสเดียวกัน

๑.๑.๕ ส่งเสริมให้มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสำหรับสินค้าที่ใช้สารทดแทนแร่ใยหิน

๑.๒ การป้องกันอันตรายจากการทำงานและสิ่งแวดล้อม

๑.๒.๑ พัฒนามาตรการเพื่อควบคุมการรื้อถอน ซ่อมแซม ต่อเติมอาคารหรือวัสดุ ที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งควรเป็นกฎหมายเฉพาะ รวมถึงการกำหนดให้มีการจัดทำเป็นประกาศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงอุตสาหกรรมรับไปดำเนินการ ในเรื่องการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมกำกับนำไปใช้ประโยชน์ในการกำกับการดำเนินงาน

๑.๒.๒ พัฒนาระบบการอนุญาตทำงาน และระบบควบคุมการขึ้นทะเบียนผู้ทำหน้าที่ในกิจกรรมตาม ๑.๒.๑ รวมทั้งระบบการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติ

๑.๒.๓ กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานให้สูงขึ้น รวมทั้งกำหนดค่ามาตรฐานฝุ่นแร่ใยหินในสิ่งแวดล้อมทั่วไป

๑.๓ กำหนดมาตรฐานการกึ่งขยะแร่ใยหิน คุณลักษณะของสถานที่ควบคุม ระบบการควบคุมการดำเนินงาน โดยเฉพาะในกิจการก่อสร้าง การบริการติดตั้ง รวมทั้งพัฒนามาตรการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องในการควบคุมแร่ใยหิน

๑.๔ การชดเชยความเสียหายและสวัสดิการ

๑.๔.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการพิจารณาชดเชยความเสียหายและให้สวัสดิการแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากแร่ใยหิน

๑.๔.๒ จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากแร่ใยหิน

๒. ยุทธศาสตร์ การส่งเสริม สนับสนุนการใช้สารทดแทนที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อควบคุม ลด และ เลิกการใช้แร่ใยหิน

๒.๑ ให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องการจัดซื้อวัสดุก่อสร้างและการจัดจ้างงานก่อสร้างอาคารของรัฐหรือองค์กรในกำกับของรัฐ ที่มีการกำหนดไม่ให้ใช้วัสดุที่มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบในการก่อสร้าง ต่อเติม หรือซ่อมแซมอาคารใหม่

๒.๒ ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค นำมาตรการยกย่องชมเชยมาใช้เพื่อสนับสนุนสถานประกอบการกิจการที่ให้ความร่วมมือในการใช้สารทดแทนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ อย่างต่อเนื่อง

๒.๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติร่วมกับสถาบันการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

๒.๓.๑ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสถานการณ์ ความเจ็บป่วย ผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้อง
ผลิตภัณฑ์ทางเลือก ต้นทุนการผลิต เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และ
สาธารณชนทั่วไป รวมถึงมีการพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ชุมชนทดแทนผลิตภัณฑ์
ภาคอุตสาหกรรมตามหลักการพึ่งตนเอง เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สารทดแทนที่มีประสิทธิภาพทัดเทียมแร่
ใยหินและเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะ

๒.๓.๒ เผยแพร่องค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ภาคเอกชน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ใช้
ประโยชน์โดยไม่ต้องเสียเวลาและเงินทุนไปในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตนเอง

๒.๔ สร้างความร่วมมือกับอุตสาหกรรมชั้นนำในประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิตปูนซีเมนต์และ
กระเบื้อง ผู้ผลิตเบรกและคลัทช์ ผู้ผลิตเครื่องเป่าลม และบริษัทรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยน
เรียนรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนแร่ใยหิน พร้อมทั้งเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือในการหา
มาตรการลดการใช้แร่ใยหิน

๓. ยุทธศาสตร์ การเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์ให้กับสาธารณชนทราบ รวมทั้งพัฒนาระบบ ข้อมูลข่าวสาร

สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน
กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา และสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้สื่อ
อิเล็กทรอนิกส์^๑ เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลเรื่องแร่ใยหิน รวมถึง ปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยข้อมูล
สู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปี

๓.๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเวทีสาธารณะ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ
รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง จากทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนได้เสีย

๓.๓ จัดทำแผนเฝ้าระวังปัญหาและติดตามการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมทุก
จังหวัดเพื่อแสดงความก้าวหน้าของการดำเนินงานและประเมินผล โดยนำเสนอผลสู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ ร่วมกับสื่อมวลชนและภาคประชาสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้บริโภคถึงประกาศ
และข้อมูลสินค้าที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน ตลอดจนอันตรายที่เกิดจากแร่ใยหิน ผ่านทางสื่อต่างๆ การ
ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล โดยผ่านผู้นำหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมถึง หอกระจายข่าว วิทยุ
ชุมชน อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกพื้นที่

๓.๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข บูรณาการเนื้อหาการเรียนการสอนกับ
หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นประเด็นอันตรายจากการใช้แร่ใยหิน

๓.๖ ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสนับสนุนการเผยแพร่เพื่อประชาสัมพันธ์
อย่างต่อเนื่อง

^๑ หมายถึง สื่อที่บันทึกสารสนเทศด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องใช้คอมพิวเตอร์บันทึกและอ่านข้อมูล

๔. ยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังและติดตามกลุ่มเสี่ยงทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการวินิจฉัยโรค

ให้กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ พัฒนาให้มีหน่วยตรวจประเมินความเสี่ยงทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ครอบคลุมในพื้นที่เสี่ยงทั่วประเทศ โดยให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนเข้มงวดกวดขันการบังคับใช้กฎหมาย มุ่งเน้นให้มีมาตรการความปลอดภัยในการทำงานที่เหมาะสมกับการควบคุมป้องกันโรคที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ กำหนดหลักเกณฑ์และสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การตรวจคัดกรองด้านสุขภาพ การเฝ้าระวัง และประเมินความเสี่ยงทางสุขภาพ วิธีมาตรฐานด้านการวินิจฉัยและชันสูตร มาตรฐานการอ่านฟิล์ม วางระบบการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีบทบาทด้านการควบคุมคุณภาพและสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติตามในเรื่องดังกล่าวข้างต้น

๔.๓ มีการเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเฝ้าระวังความเสี่ยงจากอันตรายของแร่ใยหินมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำทะเบียนแร่ใยหิน/ผลิตภัณฑ์/สินค้าที่มีองค์ประกอบแร่ใยหิน แหล่งที่ตั้งหรือที่กักเก็บและทะเบียนผู้สัมผัสแร่ใยหินที่มีระยะเวลาเพียงพอกับระยะฟักตัวของโรค ข้อมูลเฝ้าระวังโรคที่เกี่ยวข้องกับแร่ใยหิน มีการวางระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านการประเมินการสัมผัส ร่วมกับข้อมูลความเจ็บป่วย และพัฒนาระบบการติดตามผู้สัมผัสอย่างต่อเนื่อง ทั้ง ก่อน ระหว่างและหลังการทำงาน ทั้งนี้ให้ครอบคลุมถึงกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ในแรงงานนอกระบบรวมทั้งประชาชนทั่วไป เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ปนเปื้อนแร่ใยหิน

๔.๔ พัฒนาคือความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบสินค้าในประเทศ เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับการติดตามข้อมูลสุขภาพในกลุ่มผู้สัมผัส